

HLINECKÝ STRAKÁČEK

časopis
pro naše děti

Ahoj děti,

zima už je za námi a 21. března jsme přivítali jaro. Tentokrát Vás vezmu na Ranu, za panem Duchečkem. Podíváme se, jak se dělají košíky. Naučím Vás uplést pomlázku. Budeme spolu trochu netradičně barvit vajíčka a chystat veselou svačinu. V tomto čísle Vás čeká i zábavné luštění, trocha angličtiny a další zajímavosti týkající se Velikonoc.

Já mám jaro moc rád, všechno kvete, voní a je všude spousta mláďátek.

Váš Strakáček

VELIKONOČNÍ TRADICE

Každý trávíme Velikonoce podle svých zvyků, ale něco máme všichni společné. Strakáček koumal, proč se barví zrovna vajíčka, kde se vzala pomlázka a proč se peče beránek. Jestli se také o tom chcete něco dozvědět, podívejte.

POMLÁZKA

Dříve lidé věřili, že spletením proutků vrby, které se už probudily ze zimního spánku, dostává pomlázka kouzelnou moc a velkou sílu. Tuto sílu a zdraví pak předáte tomu, koho tou pomlázkou šlehnete.

VAJÍČKO

Vajíčko je symbolem narození, nového života. Bylo tak vnímáno už v době kamenné i ve starověkém Egyptě. Některé staré zvyky by nás dnes už ani nenapadly. Vajíčko se třeba dávalo do brázdy na poli, aby byla větší úroda.

PEČENÍ BERÁNKA

Pokud lidé kdysi chtěli obětovat bohům nějaké zvíře, dát jim ho jako dar, vybírali si často beránka. Oběť beránka i souvisí podle Bible se smrtí Ježíše. Tradice beránků se zachovala z dávných dob, a tak si na něm můžeme pochutnávat spolu s mazancem a jidášky.

Velikonoční kalendář

Dokážete správně pojmenovat velikonoční dny?
Na výběr máme: Škaredá, Velikonoční, Modré,
Velikonoční, Žluté, Velký, Bílá, Zelený.

- → pondělí – všude se uklízelo
- → úterý – velký úklid pokračoval
- → středa – nikdo se nesměl mračit, aby se pak nemračil celý rok
- → čtvrtek – vařilo se jídlo se špenátem nebo kopřivami
- → pátek – hledají se poklady a brouzdá se bosýma nohama v potoce
- → sobota – znovu slyšíme kostelní zvony
- → neděle – k obědu se rozdělilo jedno vajíčko podle počtu lidí, kdo by zabloudil, našel by zase cestu domů
- → pondělí – kluci chodí po koledě

Modré pondělí, Žluté úterý, Škaredá středa, Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota, Velikonoční neděle, Velikonoční pondělí

Barevné pokusy

Ve starých koledách a říkankách z Velikonoc se vypráví o malovaných vajíčkách. Strakáčkovi vrtalo hlavou, jak barvili dřívě, když si nemohli doběhnout do papírnictví pro různé odstíny. Znal vaření vajec nahnědo v cibulových slupkách, ale co jiné barvy? Hledal, pátral, připravil si bílá vajíčka a pustil se do pokusů.

Před barvením vajíčka uvařil, omyl v jarové vodě (jako nádobí) a osušil.

Postup: Barvicí surovinu (kurkumu, řepu, zelí, kopřivy) s vodou povařil asi 15 minut. Scedil a nechal úplně vychladnout. Barevnou vodu dal do hrníčku, přidal ocet a promíchal. Opatrně ponořil uvažené vejce a nechal nabarvit přes noc v lednici.

ŽLUTÁ

Ke žluté barvě nám pomůže koření **kurkuma**.

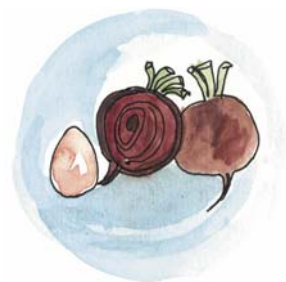
Potřebujeme: 250 ml vody (jeden hrnek), jednu lžici kurkumy, jednu lžici octa.

ČERVENÁ

Načerveno nám vejce obarví červená řepa.

Potřebujeme: 250 ml vody, 200 g strouhané červené řepy, jednu lžici octa.

MODRÁ

Kdo by řekl, že modrou vykouzlí červené zelí a ocet.

Potřebujeme: 250 ml vody, 300 g nakrájeného červeného zelí, jednu lžici octa.

ZELENÁ

Kvůli zelené si Strakáček musel doběhnout pro kopřivy.

Potřebujeme: 250 ml vody, 2 hrsti listů kopřiv, jednu lžici octa.

A DALŠÍ NÁPADY:

Jak asi barví černý čaj, dubová kůra, špenát, koření kari, káva nebo pomerančová kůra? Můžete se pustit do svých vlastních pokusů, ale nezapomeňte vždy přidat trochu octa. Jaký rozdíl v odstínech asi bude, když vajíčka v barvicí směsi rovnou uvaříme? A co nejdříve nechat vajíčko v kurkumě a pak ho dát odpočívat do vody z červeného zelí?

VELIKONOČNÍ HÁDANKY, VTIPY A ŘÍKANKY

Co je to?

Kdo se dívá do zahrady? Kdo tě hřeje u vody? Kdo tě hlídá s kamarády? Zlatá koule z oblohy.	Malá kytká celá bledá ze sněhu ven cestu hledá. Při teplotě na nule rozkvétají ...	Když se to vyhodí, je to bílé, když to spadne, je to žluté. Co je to?
Dlouhé nohy, dlouhé uši - to už asi každý tuší, že se pěkně rozveselí, když uvidí hlávku zelí.	Na vysokém stonku z luk obláček si nesl kluk. Foukl trochu, foukl víc – a z obláčku není nic.	Posečená znovu roste a tak pořád, třeba posté.

slunce, bledule, vejce, zajič, pampeliška, tráva

Perlička
ze školy:
„Velikonoční zajíček je
hlodavec, kterého
je možné spatřit
pouze za velké
noci.”

„Jestli
okamžitě
nepřestanete
křičet, něco si ode mě
vykoledujete!” straší
žáky učitelka. „A
nevadí, že nemáme
pomlázky?”

Babička:
„Brzy budou
Velikonoce. Kubo,
půjdeš na kočičky?”
„Těžko! Táta říkal,
že mám na holky
ještě čas.”

O Velikonocích:
„Teto, ta vajíčka
se ti asi nějak srazila,
ne?” „Kdepak vajíčka, ty
zdražili,” vysvětluje teta,
„to jsou obarvené
ořechy.”

Maminka
se ptá Pepíčka:
„Proč krmíš slepice
čokoládou?”
„Aby snášely Kinder
vajíčka.”

Pepíček přijde
ze školy a ptá se:
„Mami, nejsou dneska
náhodou Velikonoce?”
„Ne, ty budou až za dva týdny.
Proč se ptáš?”
„No, že jsem si
vykoledoval pětku.”

Upletl jsem pomlázku,
je hezčí než z obrázku,
všechny holky,
které znám,
navštívím
a vymrskám,
než mi dají vajíčko,
vyplatím je maličko.

Hody, hody doprovody,
já jsem malý zajíček,
utíkal jsem podle vody,
nesl košík vajíček.

Potkala mě
koroptvička,
chtěla jedno červené,
že mi dá lán jetelíčka,
a já říkal: Ne, ne, ne.

Běží bílý králíček,
v tlapičce má košíček,
v něm barevná vajíčka,
co mu dala slepička.
Koho potká, tomu
praví, že mu přeje
štěstí, zdraví,
hezky se naň usměje,
srdíčko mu zahřeje.

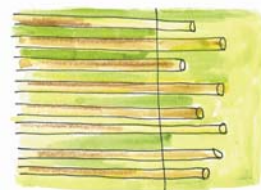
Na remízku mezi poli,
mám já strýčka
králíčka,
tomu nosím každým
rokem malovaná
vajíčka.

Jak uplést pomlázku

Potřebujeme: nůž, provázek, osm proutků na pomlázku a jeden silnější proutek na držadlo.

Srovnáme si osm proutků od špičky a na druhém konci je zařízneme, aby byly stejně dlouhé.

Spojíme proutky dohromady a silnější proutek na držadlo rozkrojíme v půlce.

Konec polovičního proutku zastrčíme mezi proutky a začneme obmotávat, a tak nám vzniká držadlo.

Po obmotání držadla zasuneme opět konec mezi těch osm proutků, konec můžeme zkrátit.

Proutky rozdělíme po čtyřech.

Pleteme horní proutek mezi dva a zpátky dolů.

Když je pomlázka u konce, musíme zaplést provázek. Vložíme ho k proutkům, zapleteme. Nakonec proutky spojíme a uděláme uzlíky. Pomlázka je hotová a můžeme vyrazit na koledu.

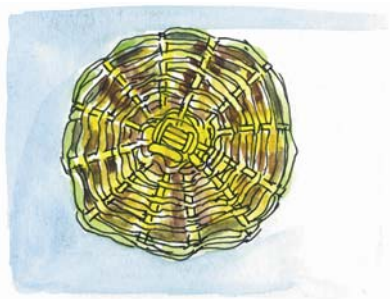
PLETENÍ KOŠÍKŮ S PANEM DUCHEČKEM NA RANÉ

Strakáček se začal připravovat na Velikonoční pondělí. Už měl upletenou pomlázku a teď přemýšlel, v čem ponese koledu. Na půdě našel starý košík s utrženým uchem. Začal si ho prohlížet a některé proutky se mu pod rukama rozpletly. Najednou si uvědomil, že vyrobit takový košík nebude nic jednoduchého. Vzpomněl si na pana Duchečka z Rané, ten by mu jistě všechno rád vysvětlil a ukázal. Zatelefonoval mu a začal se těšit na domluvenou sobotu.

Aby bylo vše připraveno a na zemi ležela pořádná hromádka proutků, musel pan Ducheček začít asi hodinu před Strakáčkovým příjezdem. Každý košíkář má své zvyky, ale všichni potřebují: ostrý nůž, kleště, šídlo, menší a větší kovový nebo plastový kruh dle požadované velikosti košíku. Není to lehká práce a hodí se vám k ní i trocha síly. Strakáček se pohodlně usadil, poslouchal vyprávění a sledoval, jak košík postupně roste. Práce se mu tak líbila, že ani nepostřehl ubíhající čas. Doba pletení malého košíku na houby je 3 až 4 hodiny, velký koš na dřevo zabere hodin asi pět. Pletení probíhá v zimě v období od listopadu do konce března. To proto, že v zimním období jsou vrbové proutky na pletení nejvhodnější, nemají listy a po mrazu jsou lehce ohebné.

Milé děti, rád bych vám vysvětlil celý návod, ale není to tak jednoduché, jak se zdá. Následující obrázky vám ukáží alespoň základní postup.

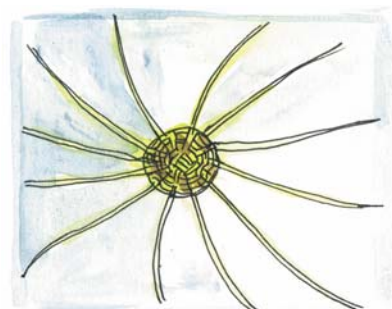
Pletení začínáme vytvořením kříže ze šesti silnějších proutků, který drží dno košíku.

Kříž se postupně oplétá slabšími proutky a musí se i zakončit obrubou.

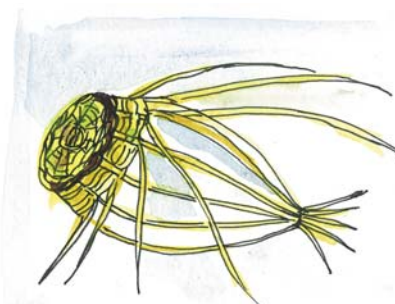

Postupně zastrkáme dvacet čtyři proutků co nejdále do středu dna, ke každému z dvanácti proutků osnovy a to po obou stranách, tím získáme krásné slunce.

Zastrčené proutky ohýbáme a spojíme do svazku.

Nyní se začíná s pletním strany košíku pomocí nově vložených proutků, dokud se nedostaneme do požadované výšky.

Aby se košík nerozplétal a vypadal hezky, musíme vše zakončit obrubou. Vyčnívající proutky ostříháme.

Ucho vytvoříme vsunutím silného proutku, který můžeme oplést slabšími.

Ucho se musí ke košíku přivázat.

Práce je hotová. Strakáček dostal krásný košík.

Pan Pavel Ducheček žije v obci Raná a dne 12. 2. 2021 oslavil krásné 73. narozeniny. Narodil se v obci Vojtěchov a pochází ze 7 dětí. Vzhledem k zemědělskému původu měl problémy s volbou školy, absolvoval tedy 4leté zemědělské učiliště v Bystrém u Poličky. Po vyučení pracoval jako řidič bagru, učitel odborného výcviku na Zemědělské škole v Hlinsku a skladník v Jednotě Hlinsko. Nyní je již v důchodu. Pletení košíků a ostatních proutěných věcí se začal věnovat před 25 lety. Košíky se učil plést sám, postupně jejich pletení vylepšil a zdokonalil. Plete je pro zábavu a potřebu své rodiny, známých a jako dary. Pan Ducheček si stříhá proutí přímo u svého domu, kde má vysazené různobarevné vrby. Kolik košíků již napletl, není schopen odhadnout. Umí koše velké, malé na houby, ošatky na vajíčka a kolem Velikonoc i pomlázky. Pomlázky také učil plést děti v místní Základní škole Raná.

Pan Ducheček je šťastně ženatý má dvě děti a dvě vnoučata. Je to velice čínorodý a aktivní člověk. Obhospodařuje pole za domem, věnuje se práci na zahradě a pěstuje různé pokojové květiny.

VESELÉ POHOŠTĚNÍ Z VAJÍČEK

Strakáček si vykoledoval spoustu dobrot, ale také obarvená vajíčka. Když maminka viděla plný košík, usmála se na něj: „Strakáčku, mám nápad. Pozvi kamarády a uděláme veselé pohoštění.“ Brzy se dali všichni do práce. Už samotné tvoření byla zábava. Na stole se objevily houbičky a myšky. Děti se chvíli ještě proběhly venku a po návratu se pustily do veselé svačiny.

Vajíčkové houbičky

Co budeme potřebovat:

- Uvařená oloupaná vajíčka (kolik chcete houbiček, tolik potřebujete vajíček)
- Rajčata (stejný počet jako vajíček)
- Sůl
- Tvaroh
- Polníček nebo jiné listy salátu
- Pečivo

Postup:

- Přibližně 1/3 vajíčka ukrojíme.
- Vydlabeme z nich žloutek a smícháme ho s trochou tvarohu, aby nám vznikla tužší kašička.
- Můžeme mírně podle chuti osolit.
- Směsí pak vydlabané vajíčko opět naplníme.
- Rajčata omyjeme, skrojíme jejich vršky u stopek a vydlabeme tak, aby z nich šel vytvořit klobouček.
- Rajčatový klobouček posadíme na připravené vajíčko a dozdobíme je tvarohem, aby měl bílé puntíky. (Můžeme ťukat puntíky namočenou špejlí v tvarohu.)
- Jedlé muchomůrky posadíme do „trávy“ z polníčku nebo jiného salátu.
- Pochutnáme si na nich s oblíbeným pečivem.

Strakáčkův tip: Aby vám muchomůrky dobře stály, skrojte trochu i druhou stranu vajíčka, utvoří se vám plošinka.

Vajíčkové myšky

Co budeme potřebovat:

- Uvařená oloupaná vajíčka (kolik chcete myšek, tolik potřebujete vajíček)
- Ředkvičky
- Pažitku
- Hřebíček (na ozdobu)
- Sýr
- Lístky salátu

Postup:

- Vajíčko si položíme a v místě, kde chceme ouška, opatrně nařízneme nožem.
- Ředkvičku nakrájíme na plátky.
- Dva plátky ředkvičky zasuneme do naříznutého místa.
- Zapíchneme tři hřebíčky jako očička a čenich.
- Místo fousků použijeme pažitku.
- Aby myškám nebylo na talířku smutno, položíme pod ně sýr a lístky salátu.
- Podáváme s oblíbeným pečivem.

Strakáčkův tip: Můžete si i pohrát a použít jiné suroviny. Např. místo ředkviček plátky okurky.

DOBROU CHUŤ!

VELIKONOČNÍ LUŠTĚNÍ

SKRÝVAČKY

Jak se luští skrývačka? V této větě je ukryto roční období:

KÁJA ROZSYPAL KOLEDU. ➡ všimni si KÁJA ROZSYPAL ➡ JARO

V těchto větách jsou ukryty BARVY:

PŘES POTOK CHYBÍ LÁVKA.

PŘINESLA TO VAŠE DÁDA.

RŮŽO, VÁŽNĚ SE ZLOBÍŠ?

NAŠE JEHNĚ DÁVNO UTEKLO Z OHRADY.

MĚLI JSME VEČER NÁVŠTĚVU.

POZOR, JE TU MOKRO, VÁLET SE NEMŮŽEŠ.

ZLÝ ČERVE, NÁM JABLKA JÍST NEBUDEŠ!

SNÍH STŘÍDAVĚ MRZL A TÁL.

TEĎ VÁM POVÍM O DRÁPECH A ZUBECH TYGRA.

bilá, šedá, růžová, hnědá, černá, červená, žlutá, zlatá, modrá

TAJENKA Z OPRAVENÝCH CHYB

Jak na to? V každé větě je jedna chyba. Tu musím opravit. Správné písmenko potřebuji do tajenky:

V POTOCE LEZL ROK A STŘÍHAL KLEPETY. ➡ všimni si LEZL
ROK ➡ správně je RAK ➡ písmenko A patří do tajenky.

- 1) USTEL SI KOSTEL.
- 2) DOSTAL STÍRACÍ LES A VYHRÁL.
- 3) PŘES ŘEKU VEDL KAMENNÝ KOST.
- 4) STŮJ V POKOJI MĚL JEN TŘI NOHY.
- 5) NA TRŮNĚ SEDĚL KROL.
- 6) MUSÍŠ SI DÁVAT LEPŠÍ PONOR.
- 7) DO BUCHET PATŘÍ MÁJ NEBO TVAROH.
- 8) STÁLE KOPE VODA Z KOHOUTKU.

1	2	3	4	5	6	7	8

pomlázka

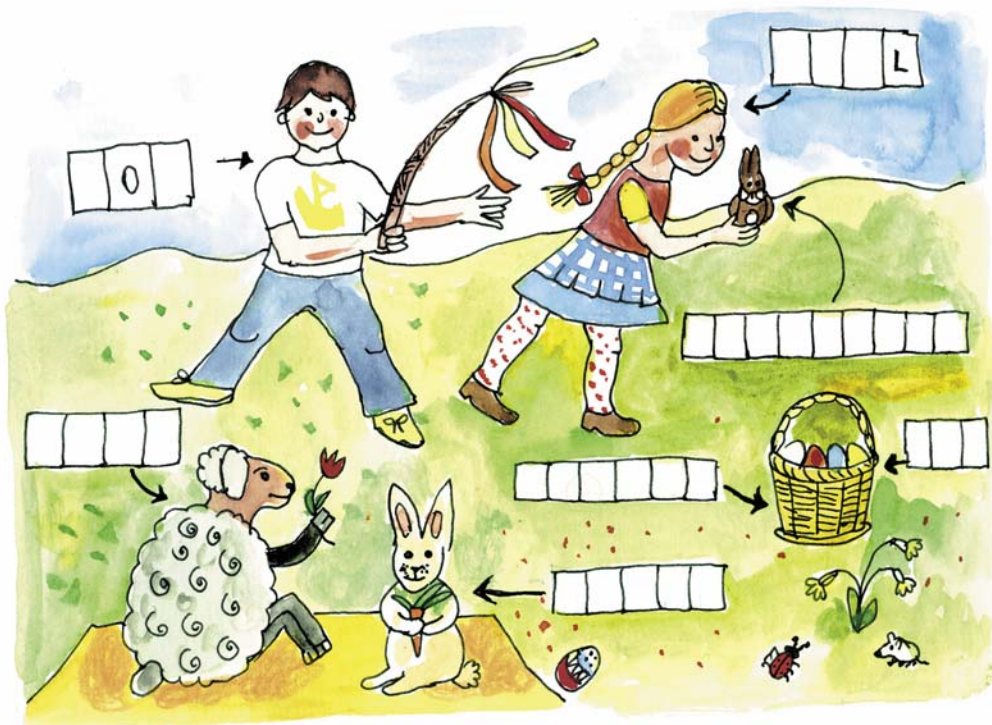
BLUDIŠTĚ

Pomůžete Strakáčkovi najít správnou cestu k pokladu?

ANGLIČTINA PRO NEJMENŠÍ

Do rámečků doplňte anglická slovíčka: basket, boy, bunny, egg, girl, chocolate, lamb.

VELIKONOCE TROCHU JINAK

Strakáčkův kamarád chodí s rodiči do kostela a vyprávěl mu, jak se dívá na Velikonoce on. Strakáček si už dříve všiml soch a obrazů s ukřižovaným Ježíšem, ale teprve teď si uvědomil, že to spolu souvisí. S těmito dny se totiž spojuje konec příběhu Ježíšova života.

Na zelený čtvrtek se konala poslední večeře, na Velký pátek zemřel, ale v neděli vstal z mrtvých.

Takže Velikonoce pro věřící začínají smutně, ale šťastně končí. Na Zelený čtvrtek přestanou zvonit zvony a říká se, že odletí do Říma.

Než se znovu rozezní o Bílé sobotě, bývaly nahrazeny různými řehtačkami. Ty prý vyháněly svým zvukem vše zlé z chalup.

Jak lesní žínka napravila lakomou selku

Na Rané žila kdysi selka se svým mužem. Měli , , , dokonce i . Děti žádné neměli, a tak všechnu práci museli zastat sami. Od rána do večera dřeli na poli, večer rovnou do a ráno zase na . Hospodářství jim ale šlo od . Stodoly měli plné, chlívky také. Nic z toho si ale neužili. byla šíleně lakomá. Jediné, co jedli, byl , pili jen vodu, o neděli trochu mléka.

Jednoho dne zabouchal na jejich usedlosti žebrák, který hlady ani neviděl. Požádal selku o krajíc nebo drobný , ale ona ho odbyla. „Pole nerodí, krávy nedojí, je zle. Na rozdávání nemáme, sami živoříme“. Zabouchla nebohému poutníku vrata před .

O pár dní později se vydala sama na trh. již měli s mužem ošoupané a prodřené, samá díra a , tak se selka nechala přemluvit a šla pořídit nové. Aby ušetřili, nenapekla na ten den žádný . Když ale šla tím nejhlubším , přepadl ji strašlivý hlad, až se sotva vlekla. Posadila se do mlází u , že si na chvilku odpočine. Tu si vzpomněla na žebráka, kterého nedávno vystrčila ze svých , a jak mu asi muselo být. Jen si přála mít alespoň kousíček .

Snaží se vstát, ale únavou nemůže, jdou na ni mdloby. Pevně si umiňuje, že žádného, kdo bude bušit na její a žádat o jídlo či o almužnu, už neodmítne. Tu zašelestí tráva, letní vánek ovane její a najednou před ní stojí podivná ženská postava. Sukýnku zelenou jak smaragd, živůtek jak první jarní . Do záhybů látek má zastrkané , , a , na dlouhých, vlnitých, rozpuštěných vlasech posazený z brčálu a . Sehne se k selce a měkkým hlasem ji domlouvá: „Vidíš, jak nyní toužíš po kousku chleba, ale sama chudým

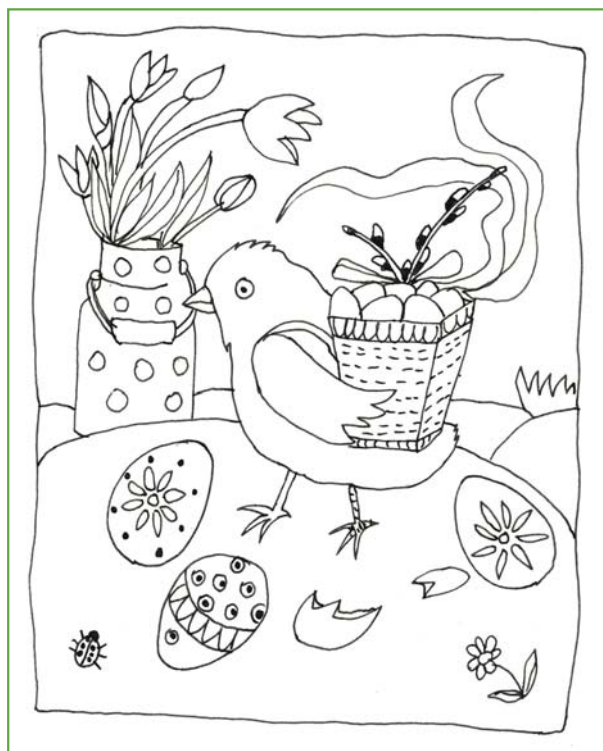
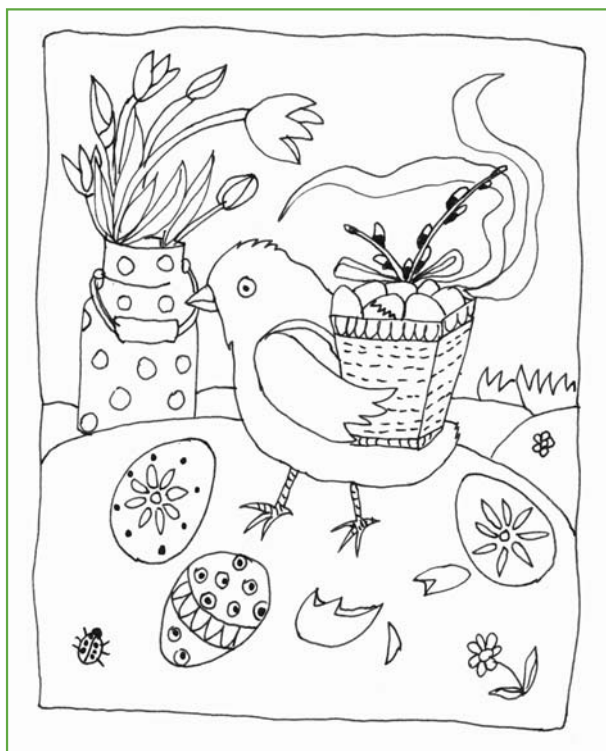
ani krajíček dopřát nechceš.“ Přitom jí do rukou podává 🥞. Selka se do něj hned s chutí zakousla. Takový hlad měla, že nedbala, co se děje okolo, a podivná žena jak přišla, tak zmizela.

Když 🧚 došla po dlouhém dni domů, vyprávěla vše 🧙 a sama si uvědomila, že se jí nejspíš zjevila lesní žínka. Od té doby, když šel okolo chudý pocestný, přibalila mu na 🍌 celý bochník chleba, pár 🍎 ze zahrady a na spodek uzlíčku mu přidala pár 🥚.

HLEDÁNÍ ROZDÍLŮ

Najdete 10 rozdílů mezi obrázky?

Strakáček a Velikonoce

Jméno autora obrázku:

.....

Věk:

Adresa:

.....

.....

Místní akční skupina Hlinecko

Komenského 187

Hlinsko

5 3 9 0 1 ||||

Tentokrát můj výlet skončil trochu netradičně. Kromě bohaté koledy a spousty zážitků jsem si domů přinesl krásné mourovaté kotě. Našel jsem ho u cesty schoulené do klubíčka. Litoval jsem ho, že bylo tak opuštěné a trochu nastydlé. Doma jsem mu vykartáčoval kožíšek, dal najíst a připravil pro něj pelíšek. Přemýšlel jsem nad vhodným jménem, žádné mě nenapadlo, budu mu říkat prostě Kocour. V příštím časopise se dozvíte, jak se s Kocourkem máme.

Budu moc rád, když mi do té doby na pohlednici namalujete pěkný jarní obrázek.

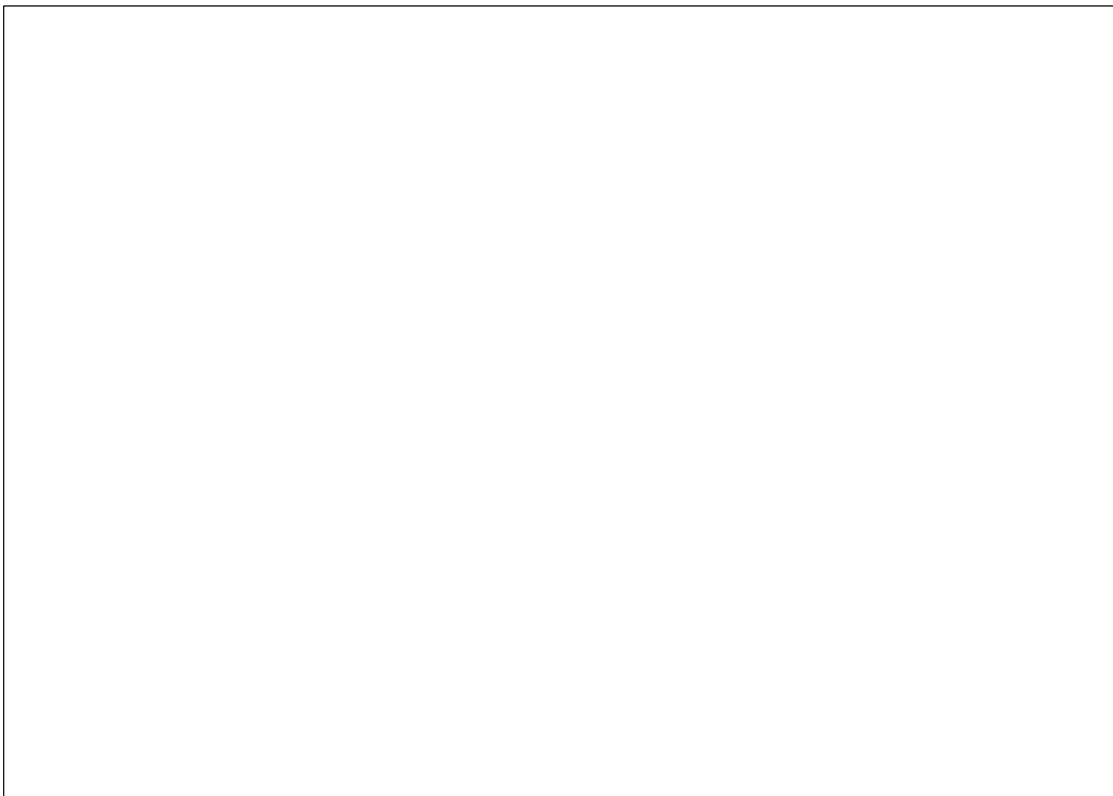
Váš Strakáček

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MAS
Hlinecko

Časopis je vydán v rámci projektu financovaného z OP VVV s názvem Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Hlinsko II s registračním číslem CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009503.

Jako podklady byly použity informace od pana Pavla Duchečka.

Autorka obrázků Jana Doležálková, redakční úprava MAS Hlinecko, z.s., tisk Grafies, a.s.

Časopis je vydán pod evidenčním číslem MK ČR E 22011.